

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Щерьо Стефанов Ножаров

научен секретар на катедра „Икономикс“-УНСС, доцент по ПН 3.8. „Икономика“, научна специалност „Политическа икономия (микроикономика, макроикономика, икономическа политика и устойчиво развитие) в УНСС, доктор по ПН 3.8. „Икономика“, научна специалност „Политическа икономия“-УНСС

(име, презиме, фамилия – академична длъжност в научна организация, научна степен)

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**”

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика

докторска програма „*Финанси, застраховане и осигуряване*“

Автор: Людмила Жданова

Тема: „Методи за намаляване на финансовите заплахи в осигуряването на икономическата сигурност на предприятията от лозаро-винарския сектор на Украйна“

Научен ръководител: проф. д.ик.н. Игор Бритченко, ВУСИ-Пловдив

(име, презиме, фамилия – академична длъжност в научна организация, научна степен)

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 261 от 27.06.2023г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси проф. д.ю.н Борис Велчев съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „МЕТОДИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ЗАПЛАХИ В ОСИГУРЯВАНЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКАТА СИГУРНОСТ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ ЛОЗАРО-ВИНАРСКИЯ СЕКТОР НА УКРАЙНА“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“.

Предадените от Людмила Жданова материали включват документи по представен опис:

Екземпляр от дисертационен труд, автореферат, попълнена карта за изпълнение на минималните национални изисквания за научна степен „Доктор“, справка за приносите на ди-

сертационния труд, списък с публикации на докторанта, резюме на научни публикации на докторанта, автобиография.

Докторанта е приложил: основен дисертационен труд и също така представена е една (1) публикувана монография която съвпада като тема с представения дисертационен труд, една (1) статия и един (1) доклад, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Образование:

- **2009-момента** е член на украинската асоциация на сертифицираните счетоводители и одитори;
- **2005-2007г.** е завършила Государственная академия статистики, учета и аудита Госкомстата Украины (специалист по отчетност и одит);
- **1994-1998г.** е завършила Московский Государственный университет коммерции (бакалавър по мениджмънт);

Професионален опит:

- 1995-до момента е работила в различни фирми в Украйна като счетоводител, одитор и финансов директор

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Актуалността на разработвания в дисертационния труд проблем в научно и научно-приложно отношение е висока. Темата за подобряване на конкурентоспособността на предприятията в условията на наслагващи се кризи (пандемията COVID-19 и войната в Украйна) които засегнаха световната икономика и най-вече Европа е много актуална. А анализът на един такъв популярен отрасъл като производството на вино би могъл да се приложи за всяка една държава от Европа.

4. Познаване на проблема

Докторантът познава състоянието на проблема и оценява творчески литературния материал. Той има траен интерес по темата и е автор на научни публикации свързани с темата на дисертационния труд.

5. Методика на изследването

Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд. Тя включва дескриптивен и SWOT-анализ, анализ на профила на средата, SNW-анализ, PEST-анализ. Има елементи и на част от базов финансов анализ.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, включващи 9 раздела, заключение, 17 таблици, 30 фигури и 3 приложения. Списъкът на използваната литература съдържа 322 заглавия. Основния текст се състои от 174стр.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Основните постижения на дисертационния труд могат да се характеризират като **научноприложни** приноси.

Приемам три приноса:

1. разгледана и оценена е ролята на комплексния подход към оценката на вероятността за обявяване в несъстоятелност на предприятията от винената индустрия, който се базира върху интегрирано изчисляване на вероятността за обявяване в несъстоятелност по метода на Алтман, метода на Тафлер и метода на Савицка.
2. предлага се концепция за механизъм за държавно стимулиране на безопасното развитие на производителите на стоки от лозаро-винарския сектор на Украйна, която е изградена въз основа на същността на стратегическото управление и планиране като ориентири за постигане на икономическа сигурност на стопанските субекти;
3. разработена е въз основа на добрите чуждестранни практики като бенчмаркинг и е предложена за внедряване комплексна система за контрол на качеството на лозарството и винарството, като са открити основните елементи от взаимовръзката им с осигуряването на икономическата, включително финансовата, сигурност;

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторанта е приложил: основен дисертационен труд и също така представена е една публикувана монография, една статия и един доклад, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове.

- Монография: Жданова Л. (2022). Минимизация финансовых угроз в обеспечении экономической безопасности предприятий виноградарско-винодельческой отрасли Украины: теория, методика, практика. Издательство "Проф. Марин Дринов". - 218 с. ISBN 978-619-245-247-6
- Статия: Zhdanova L. (2022). Implementation Of The Risk Appetite Concept In The Diagnosis Of Financial Risks And Threats To The Economic Security Of Enterprises Of The Viticulture And Wine Industry Of Ukraine. VUZF Review, 7(3). P. 88-100. ISSN 2534-9228
- Доклад: Жданова Л. В. Використання інноваційних інструментів та технологій розвитку виноробства України. Новітні технології сучасного суспільства (НТСС-2021) : II Міжнародна науково-практична конференція (м. Чернігів, 17 грудня 2021 р.): тези доповідей : у 2 ч. Ч. II. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021.- С. 173-175. ISBN 978-617-7932-36-8;

Прави впечатление, че доклада се състои само от три страници. А монографията съобразно заглавието и резюмето е близка до представената дисертация.

9. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Кандидата отговаря на минималните национални изисквания съобразно представените от него и обучаващото висше училище документи.

Направена е справка за изпълнение от кандидата на минималните национални изисквания за придобиване на научната степен „доктор на науките“ в професионалното направление 3.8. Икономика.

10. Лично участие на докторанта

Авторът е приложил към автореферата декларация за оригиналност на дисертационния труд. Няма данни за внесени сигнали за плагиатство по време на процедурата или преди нея свързани с автора и неговия труд.

11. Автореферат

Съдържанието и качеството на автореферата е добро. Същият е направен според изискванията на съответните правилници и отразява основните резултати, постигнати в дисертационния труд.

12. Критични забележки и препоръки

Първо, защо в тезата на дисертацията е посочено, че лозаро-винарския сектор има стратегическо значение. Никъде в дисертацията не е посочено какъв е неговия принос в БВП. За защитата докторанта трябва да посочи конкретно колко % от БВП на Украйна е лозаро-винарския сектор.

Второ, основна част от тезата на дисертацията е, че лозаро-винарския сектор се нуждае от държавна подкрепа. Но, ако се нуждае от държавна подкрепа, значи не е конкурентоспособен. Ако Украйна е член на СТО и иска да стане член на ЕС държавната подкрепа в каква степен ще бъде позволена и може ли това да бъде център на една дисертация от тази гледна точка.

Трето, термините „финансова безопасност“ и „финансова ефективност“ влизат ли в конфликт в идеите на автора. Ако нещо не е конкурентоспособно и финансово ефективно, трябва ли задължително да оцелее с наливането на невъзвръщаеми държавни пари под претекст, че му се осигурява финансова безопасност. Не са ли това концепции от плановата икономика.

13. Лични впечатления

Работата има потенциал и за теоретичен принос, а не само приложен. Тя представлява задълбочено изследване използващо богата интердисциплинарна информация. Но трябва да бъде надградена с допълнителни анализи който да включват: задълбочен (пълен) финансов анализ, иконометричен анализ и микроикономически анализ.

14. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Резултатите от изследването, представени в дисертационна работа са с приложен характер и са полезни за формирането на политики за социално-икономическо развитие на винопроизводството. Интердисциплинарния характер на работата позволява тя да бъде публикувана и четена от широк кръг специалисти и инвеститори.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа научно-приложни, които представляват оригинален принос в науката** и **отговарят на изискванията** на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **съответстват на** специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че докторантът **Людмила Жданова притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на **Людмила Жданова** в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика; докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“.

28.8. 2023 г.

Рецензент:

Доц. д-р Щерьо Ножаров

(ак. дл. н. ст. име фамилия)